

Af Jonas Herby (T: 2728 2748, E: herby@cepos.dk) og Line Andersen

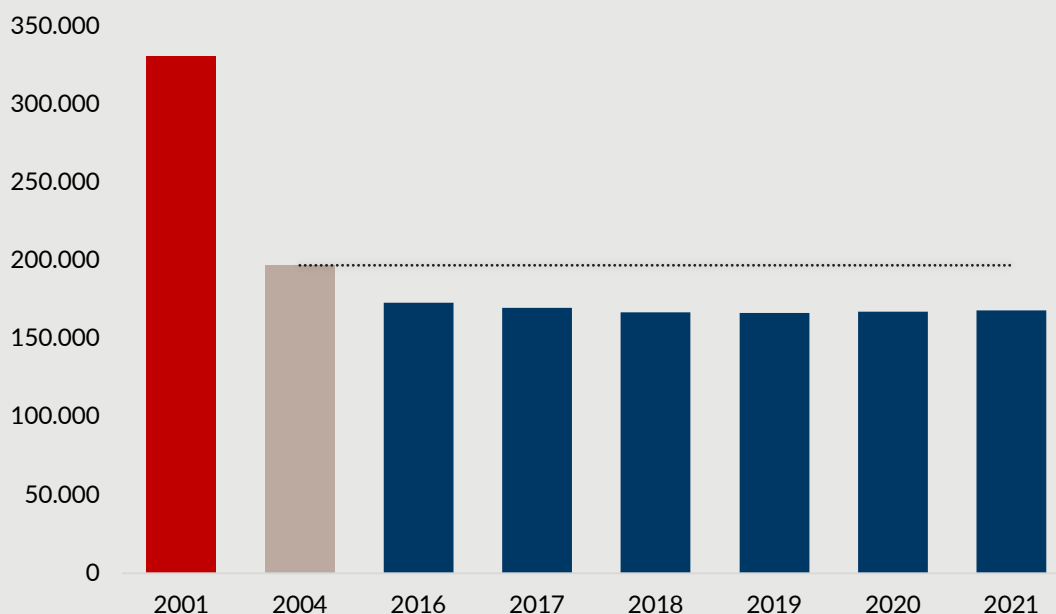
27-11-2022

Mette Frederiksen og S-regeringen lagde før valget op til et regelstop og egentlig deregulering. Flere partier har lignende politiske ønsker. Erfaringer fra bl.a. Canada viser, at deregulering er mulig, hvis der er reel politisk vilje til det. Og at der er store økonomiske gevinster ved at indføre et regelstop.

- Skiftende regeringer i Danmark har haft intentioner om at deregulere og afbureaukratisere. Det er imidlertid ikke lykkedes at nedbringe regelmængden i Danmark, som er tredoblet siden 1989.
- Men deregulering er muligt. British Columbia, Canada, besluttede i 2001 at regelmængden – defineret som antallet af ”regulatoriske krav” – skulle reduceres med 1/3 over 3 år. Dette lykkes ved hjælp af en ”1 ind, 2 ud”-model for regler. I British Columbia har man sidenhen holdt regelmængden nede ved at anvende en ”1 ind, 1 ud”-model. I 2021 er regelmængden i British Columbia 49% lavere sammenlignet med 2001.
- Dereguleringen medførte en betydelig økonomisk vækst. Forskningen viser, at væksten i British Columbia i de efterfølgende år har været 1%-point højere som følge af dereguleringen. Overført til danske forhold svarer det til en øget vækst i BNP på ca. 25 mia. kr. pr. år.
- Erfaringerne fra British Columbia viser desuden, at en ”1 ind, X ud”-model ikke nødvendigvis kan stå alene. Politisk vilje og lederskab, enkelhed, overvågning af regelmængden og en deadline for hvornår man ønsker at opnå konkrete dereguleringsmål, støtte fra organisationer, der repræsenterer små virksomheder, er andre vigtige elementer i en succesfuld dereguleringsreform.

Figur 1

British Columbia reducerede regelmængden med 40% på tre år

Baggrund

I et af de sidste udspil før valget, lagde Mette Frederiksen og S-regeringen op til et regelstop og egentlig deregulering. I Regeringen (2022) stod der således, at *"omfanget af procedurer, dokumentation og bureaukrati skal mindskes. Derfor skal der indføres et statsligt regelstop" og "hvis vi fremover indfører nye regler eller krav, der tager medarbejdernes tid sammen med borgerne, så skal der samtidig fjernes et tilsvarende antal eksisterende regler eller krav. En regel ind – en regel ud"*.¹ Dermed fulgte regeringen op på Mette Frederiksens tale fra Socialdemokratiets Årsmøde 2022, hvor statsministeren foreslog *"et regelstop. Hvis Christiansborg vil indføre en ny regel, der tager tid væk fra mødet mellem medarbejderne og borgerne. Så skal der samtidig fjernes en anden regel. Og helst flere."*² Flere af Folketingets partier har lignende politikker. Venstre ønsker et byrdestop, Konservative vil forenkle skattesystemet, så færre slås med administrative svære regler og byrder, og Moderaterne vil bureaukratiet til livs til gavn for danskerne. Blandt de mest konkrete politikker ønsker Radikale, at samtlige ministerier skal fjerne 1% af deres regler hvert år, mens Liberal Alliance og Nye borgerlige ønsker en "1 ind, 2 ud"-model.³

Skiftende regeringer i Danmark har igennem de seneste mange år ønsket at gøre op med overflødige regler gennem deregulering, afbureaukratiseringsreformer og et generelt ønske om at erstatte "kolde" med "varme" hænder. Udvalgte afbureaukratiseringstiltag siden 1982 er præsenteret i tabel 1.

Tabel 1

Udvalgte deregulerings og - afbureaukratiseringstiltag fra skiftende regeringer

År	Regering	Tiltag
1982	Poul Schlüter I	Operation regelsanering, "Det skal være lettere at være dansker"
1988	Poul Schlüter III	Handlingsplan for afbureaukratisering
1991	Poul Schlüter IV	Operation regelstorm
1995	Poul Nyrup Rasmussen II	"Kampen mod bøvllet"
2002	Anders Fogh Rasmussen I	Kampagne mod Systemdanmark (moderniseringsprogram)
2008	Anders Fogh Rasmussen III	Mere tid til velfærd
2010	Lars Løkke Rasmussen I	Plan for statslig afbureaukratisering
2012	Helle Thorning-Schmidt I	Virksomhedsforum for enklere regler
2017	Lars Løkke Rasmussen III	Enkle regler, mindre bureaukrati og "Meld en regel"-kampagnen
2018	Lars Løkke Rasmussen III	Færre regler – mindre bureaukrati

Kilde: Herby (2021)

På trods af disse velmenende ønsker og mål fra politikernes side, er regelmængden i Danmark tredoblet fra 1989-2020, jf. Herby (2021). Udviklingen i antal ord i gældende love og bekendtgørelser fremgår af Figur 2.

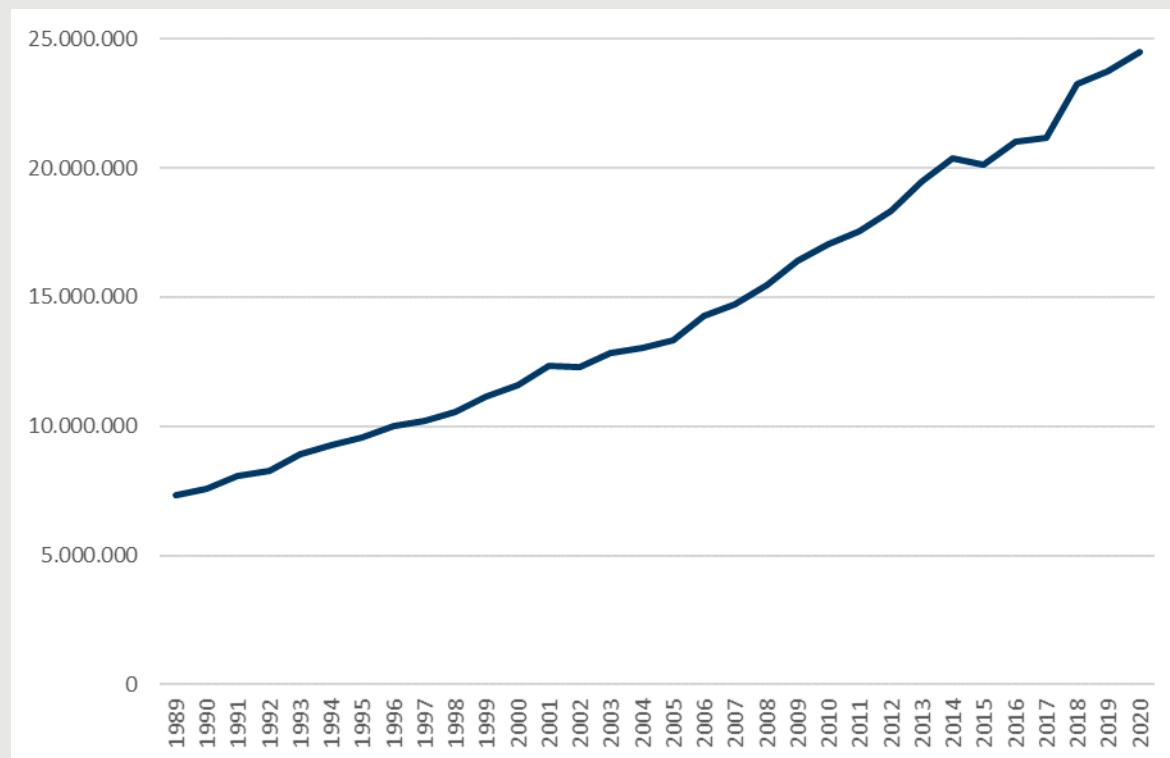
¹ Regeringens og statsministerens fokus i Regeringen (2022) er på regler og bureaukrati i den offentlige sektor, men der er potentiale i at deregulere over en bredere kam, for regulering er dyrt for borgere og virksomheder. Se bl.a. kapitel 2 i Council of Economic Advisers (2018).

² Kilde: Mette Frederiksens årsmødetale 2022, <https://dansketaaler.dk/tale/mette-frederiksens-aarsmoedetale-2022/>

³ Et overblik over partiernes politik på reguleringsområdet kan findes i bilaget på side 13.

Figur 2

Udvikling i antal ord i gældende love og bekendtgørelser, 1989-2020

Note: Jakobsen og Mortensen (2014) skriver om antal ord som udtryk for reguleringsmængden således: "At der kommer ti ord mere i en given lov betyder ikke nødvendigvis, at der kommer mere regulering, men de ændringer, vi beskæftiger os med i denne bog, tælles som hovedregel i tusinder eller sågar millioner af ord. Argumentet er altså, at hvis nettoantallet af ord i love og/eller bekendtgørelser vokser med flere tusinde ord fra et år til et andet, kan dette tages som udtryk for, at omfanget af statslig regulering er vokset – selv hvis der ikke skulle være kommet nye love til."

Kilde: CEPOS' Reguleringsdatabase

Historien har vist os, at det ikke er nok at sige, at man vil regulering og bureaukrati til livs. Der er behov for konkrete værktøjer, hvis skiftende regerings målsætninger skal gennemføres. Et sådant værktøj kan være et regelstop, hvor enhver ny regel "finansieres" ved at afskaffe (mindst) én eksisterende regel.

Gode erfaringer med regelstop i British Columbia i Canada

I British Columbia i Canada har man forsøgt sig med denne model, og her er det – i modsætning til i Danmark - lykkedes at bringe regelmængden ned. I 2001 vedtog parlamentet i British Columbia, at regelmængden skulle reduceres med 1/3 over 3 år. Målet skulle nås ved at implementere et regelstop, hvor hver ny regel skulle "finansieres" ved at afskaffe to eksisterende regler. En regel, eller et regulatorisk krav, blev defineret som en handling, foranstaltning eller oplysning, der skal gives i henhold til statslig lovgivning, regulering eller på en blanket for at få adgang til en service, drive forretning eller opnå regulerede privilegier. For eksempel vil det at skulle skrive sit navn på en blanket eller at være forpligtet til at afholde et sikkerhedsudvalgsmøde hver tælle som et

regulatorisk krav.⁴ De mere end 250 spørgeskemaer, Danmarks Statistik hvert år sender ud til danske virksomheder med påbud om besvarelse (se bilag 1 i Indenrigs- og boligministeriet (2022)), ville altså efter dette princip – afhængig af antal spørgsmål pr. spørgeskema – tælle som langt mere end 250 regulatoriske krav. Myndighederne i British Columbia har igennem en lang række eksempler i Government of British Columbia (2022) dokumenteret, hvordan de definerer et regulatorisk krav. Et af disse eksempler er vist i figur 3. Det vil være naturligt at tage udgangspunkt i principperne fra British Columbia ved indførelsen af et regelstop i Danmark.

Figur 3

Hvad er en regel? Eksempel på hvordan British Columbia tæller regulatoriske krav

Multiple Requirements may be listed within a single provision. Each piece of information or action is counted as one requirement.

STATUTE, REGULATION, POLICY OR FORM PROVISION	THE COUNT
a) The notice [of intended sale] must state the b) name of the guest, boarder or lodger, c) amount of that person's indebtedness, d) description of the baggage or other property to be sold, e) time and place of sale, and f) name of auctioneer.	Count = 6 , must state: 1. name 2. amount 3. description 4. time 5. place 6. name of auctioneer
If the Society establishes a branch, it must promptly send the Registrar of Companies a notice setting out the date the branch was formed, the title of the branch, the locality and powers of the branch.	Count = 4 , must send notice setting out: 1. date 2. title 3. locality 4. powers

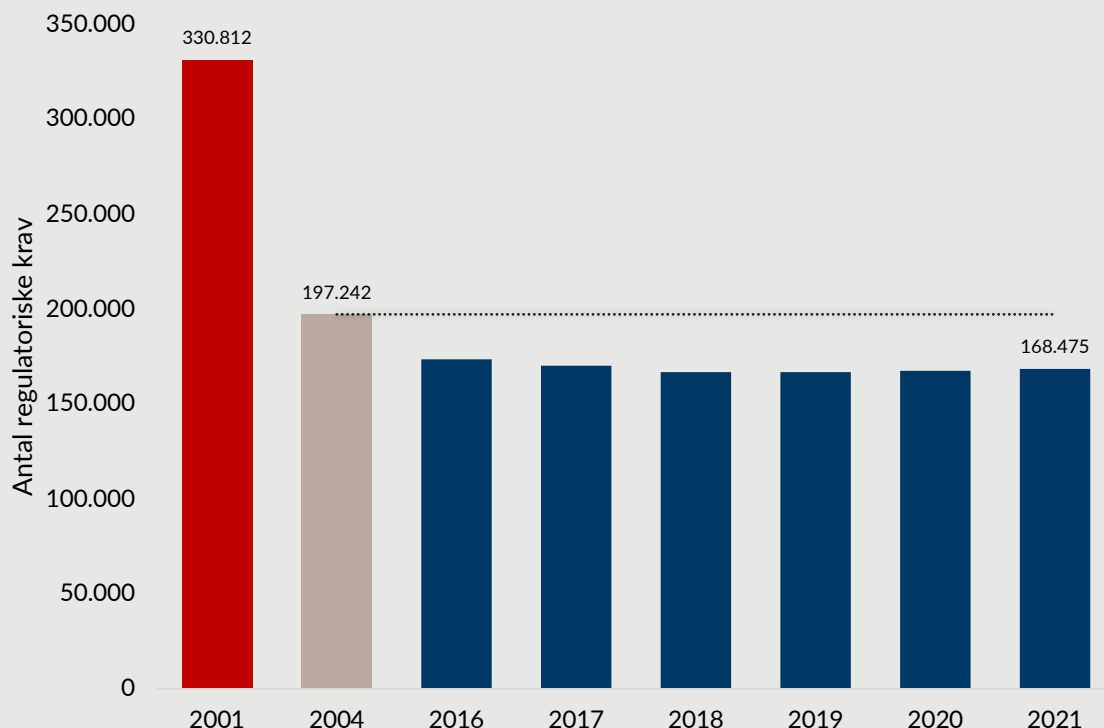
Kilde: Government of British Columbia (2022)

Udviklingen i regulering i British Columbia fremgår af Figur 4. British Columbia-modellen var vellykket, og målet om at reducere den samlede regelmængde med 1/3 blev overgået i 2004, hvor regelmængden var reduceret med 40%. Herefter erstattede man mekanismen med en en-for-en-model, hvor hver ny regel blot skulle "finansieres" ved at afskaffe én eksisterende regel. Det betød imidlertid ikke at regelmængden forblev på 2004 niveau. Regelmængden er 15% lavere i 2021 end i 2004 og 49% lavere end i 2001.

⁴ Se Jones (2018)

Figur 4

Udviklingen i antal regulatoriske krav i British Columbia 2001-2021

Note: Optællinger ikke er tilgængelige for alle år, hvorfor nogle år ikke fremgår af figuren.

Kilde: British Columbia (2016), British Columbia (2017), British Columbia (2018), British Columbia (2019), British Columbia (2020) samt British Columbia (2021).

Økonomiske gevinster ved deregulering

Formålet med deregulering og afbureaukratisering er at sikre, at regulering og bureaukrati – hvor gevinsterne ikke står mål med omkostningerne – bliver fjernet. Derfor er et væsentligt argument for deregulering, at det medfører samfundsøkonomiske gevinster.

I 2018 udgav Council of Economic Advisers (2018), USA's svar på De Økonomiske Råds formandskab, en rapport, hvor de gennemgik mere end 50 forskningsartikler, som entydigt viste store samfundsmæssige omkostninger ved regulering. Disse omkostninger kommer af mindre dynamik i erhvervslivet, lavere produktivitet, lavere beskæftigelse, mindre mobilitet på arbejdsmarkedet og lavere økonomisk vækst.

Det er altså veldokumenteret, at regulering generelt medfører store omkostninger for samfundet, og at deregulering altså har et stort samfundsøkonomisk potentiale.

Økonomisk udvikling i British Columbia

Coffey og McLaughlin (2021) har undersøgt effekterne af regulering på økonomisk vækst i British Columbia. Ved hjælp af en difference-in-difference metode estimerer de, at vækstraten i perioden efter 2001 var omkring 25% højere i British Columbia sammenlignet med de andre canadiske

provinser. Denne metode kan ikke adskille effekten af at reducere regelmængden fra fx skattereformer, hvorfor forfatterne også undersøger, ved hjælp af regressionsanalyse, om mængden af regler har en effekt på væksten. Coffey og McLaughlin (2021) finder, at der er en statistisk signifikant sammenhæng mellem regelstoppet og forbedret økonomi i British Columbia. De finder, at 1% stigning i mængden af regler er forbundet med 0,028% fald i årlig økonomisk vækst. Disse resultater indikerer, at regelstoppet i British Columbia (en reduktion i mængden af regler på 36%) har påvirket væksten med omkring 1%-point årligt. Overført til danske forhold svarer det en øget vækst på ca. 25 mia. kr. pr. år.

Anvendelse af erfaringerne fra British Columbia i Danmark.

Ud over den oplagte del af reformen, som var en "1 ind, X ud"-model, peger Jones (2018) også på en række andre væsentlige kriterier, der er vigtige for at få succes med en dereguleringsreform.

- **Politisk lederskab:** For at få succes kræves politisk lederskab, der er i stand til at gennemføre reformen – både at prioritere den og at sørge for at reformen bliver veludført. I British Columbia udnævnte man en minister for deregulering, hvis eneste ansvar var dereguleringsreformen. Dette gjorde, at det blev prioriteret at få implementeret og udført reformen som ønsket.
- **Enkelhed:** For at lykkes med reformen, er det vigtigt, at der vælges en gennemskuelig og relevant metode til at måle mængden af regulering fra år til år. Mere komplekse mål, som cost-benefit-analyse, er stadig et vigtigt instrument til at vurdere større regulatoriske indgreb, mens et bredt, gennemskueligt mål er lettere at formidle og har bedre mulighed for at opfange, hvordan en masse små tilføjelser til regelsættet kan ende som en stor regulatorisk byrde.
- **Overvågning:** I British Columbia udgav man i de første år efter reformen hvert kvartal en rapport, der viste status for udviklingen i regulering under hvert ministerie. Dette var med til at synliggøre udviklingen for hvert ministerium og skabe en fælles forståelse for, at alle skulle bidrage til at nedbringe regelmængden. Samtidig fik hvert enkelt ministerium ansvaret for deregulering på eget område. Rapporterne blev diskuteret regelmæssigt internt i regeringen og skabte en stærk ansvarlighedskultur.
- **Deadline:** Man bør fastsætte relativt korte deadlines, så det er den siddende regering, der påtager sig ansvaret for at nedbringe regelmængden, så ansvaret ikke kan skubbes til fremtidige regeringer. Ved at sætte en deadline på tre år havde regeringen i British Columbia et klart mål af presserende karakter, men det var samtidig nok tid til at danne nye vaner og skabe en accept af nye måder at gøre tingene på.
- **Målsætninger:** Der skal være specifikke og bindende mål. I British Columbias tilfælde var målet først at reducere reguleringen med 1/3 på tre år. Efterfølgende var målet at regelmængden ikke måtte stige. Et specifikt og bindende mål fremmer en kulturændring i centraladministrationen, hvor man prioriterer og fokuserer på de mest nødvendige regler.

Jones (2018) beskriver, hvordan ovenstående tilgang bidrog til, at lovgivere og embedsmænd i British Columbia begyndte at se sig selv som *forvaltere* af regulering frem for *skabere* af regulering. Det blev især tydeligt, at kulturen for lovgivere og embedsmænd havde ændret sig, da regelmængden fortsatte med at falde, selv efter at man skiftede til en "1 ind, 1 ud"-model.

Yderligere erfaringer med deregulering

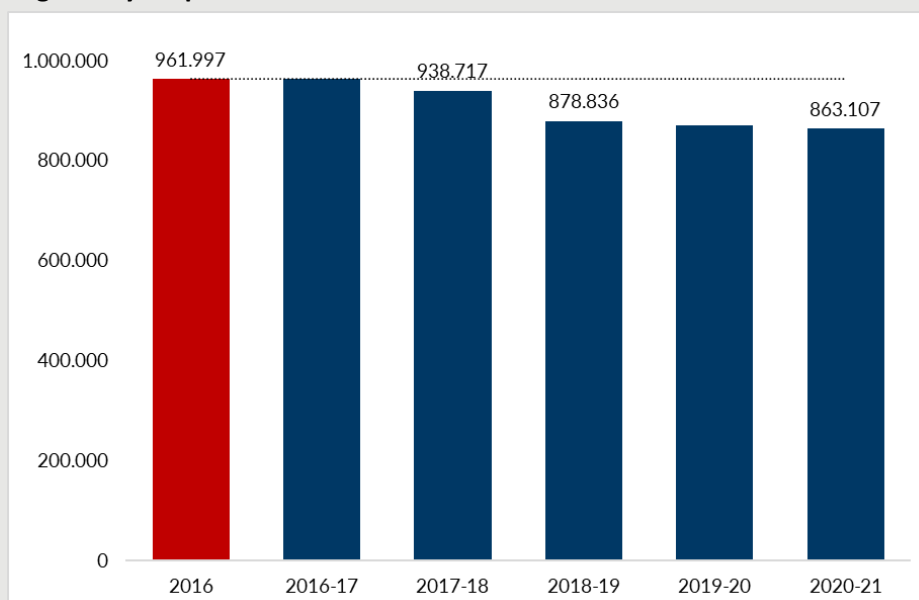
Erfaringer med regelstop i Manitoba, Canada

Også Manitoba, som er en anden provins i Canada, har politisk haft et ønske om at reducere regelmængden og forbedre den eksisterende regulering. Bl.a. ønskede man at reducere omfanget af bureaukrati og regulering, der var unfair, uklar, alt for specifik, dårligt designet, overflødig, selvmodsigende eller forældet.⁵ I 2016 optalte man regelmængden efter samme metode, som den anvendt i British Columbia. Men det var først i juli 2019, at man indførte modellen med 2-for-1 regel, som betød, at for hvert nyt myndighedskrav skulle to eksisterende krav med tilsammen mindst den dobbelte administrative byrde afskaffes.⁶

Fra 1. april 2021 er to-for-en erstattet med en-for-en regel, hvilket bygger på samme princip.⁷ I figur 5 fremgår udviklingen i regelmængden i Manitoba. Fra 2016 til 2021 har der været en reduktion i regelmængden på 10,3%.

Figur 5

Manitoba Regulatory Requirements

Note: Antallet af regulatory requirements reflekterer en revision af data på -1.745 fra 2019-20.

Kilde: Manitoba Government (2021)

⁵ Se Manitoba Government (2018)

⁶ Se Manitoba Government (2020)

⁷ Se Manitoba Government (2018)

Denne udvikling kan synes undervældende sammenlignet med British Columbia, men set fra et dansk perspektiv kan udviklingen i regelmængden i Manitoba betragtes som en succes. Til sammenligning er mængden af regulering i Danmark, opgjort som antal ord i love og bekendtgørelser, *steget* med 11% fra 1. januar 2015 til 31. december 2020, som er den seneste periode, der findes data for.⁸

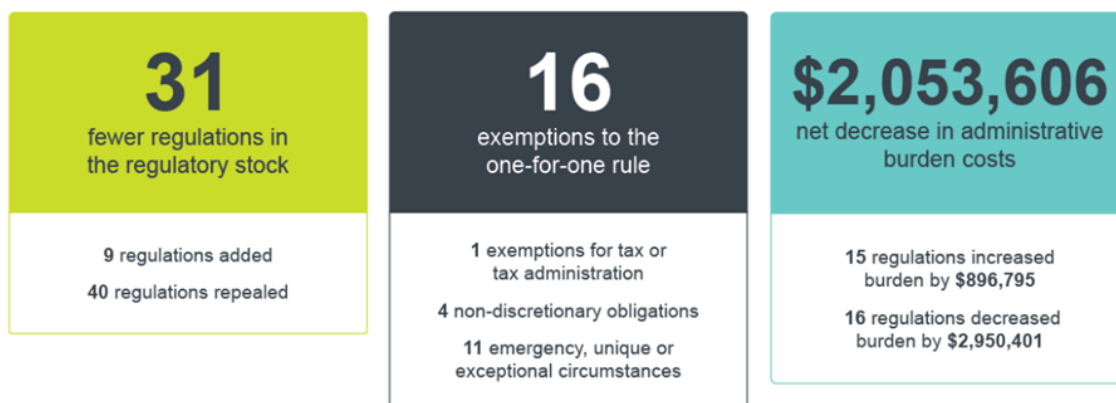
At faldet i regelmængden i Manitoba ikke har været lige markant som i British Columbia, kan være et udtryk for vigtigheden af de øvrige politiske instrumenter, som er gennemgået ovenfor. Herunder at have en deadline med et konkret mål for udviklingen i regelmængden.

Nationale erfaringer med regel- og byrdeloft i Canada

Canada besluttede i 2015 at introducere et loft over regulering i form af en "1 ind, 1 ud"-model, så en ny regel skal "finansieres" ved at afskaffe en eksisterende regel.⁹ Canadas model er dog mere omfattende, idet de ikke blot skal afskaffe én eksisterende regel, men også sikre at den samlede administrative byrde ikke forøges. Det kan betyde, at mere end én eksisterende regel skal afskaffes.¹⁰ Målet var altså ikke egentlig deregulering, men snarere at lægge et loft over mængden af regulering samt at forbedre den eksisterende regulering, ved bl.a. at reducere virksomhedernes administrative omkostninger¹¹. Samtidig afrapporterer Canadas regering hvert år systematisk en oversigt over udviklingen i antal regler og administrative byrder, jf. figur 6. En væsentlig ulempe ved Canadas reguleringsreform er, at man ikke har en samlet opgørelse af regelmængden og at det derfor er svært at vurdere, hvor betydningsfuldt et fald i regelmængden på 31 regler er.

Figur 6

Eksempel af rapportering af udviklingen i regler og administrative byrder i Canada, 2020-21

Kilde: Treasury Board of Canada Secretariat (2021a)

De samlede dokumenterede økonomiske gevinster i form af lavere administrative byrder er fortsat relativt små, men man skal være opmærksom på, at gevinsterne ved at reguleringsmængden ikke er

⁸ Se Herby (2021).

⁹ Se Treasury Board of Canada Secretariat (2021b).

¹⁰ Canada har desuden tre kategorier for undtagelse: regler vedrørende skat eller skatteadministration, regler indført i forbindelse med fx traktatforpligtelser eller domstolsafgørelser og regler, der er lavet som reaktion på nødsituationer, unikke eller ekstraordinære omstændigheder, herunder hvor overholdelse af reglen ville kompromittere den canadiske økonomi, folkesundhed eller sikkerhed, jf. Treasury Board of Canada Secretariat (2021a)

¹¹ Se bl.a. Jones (2018) og Treasury Board of Canada Secretariat (2021a).

steget siden 2015, kan være betydelige, jf. litteraturgennemgangen i Council of Economic Advisers (2018).

Versionen i Canada er en kombination af "1 ind, 1 ud"-model for regler, samtidig med at den administrative byrde ikke må stige.

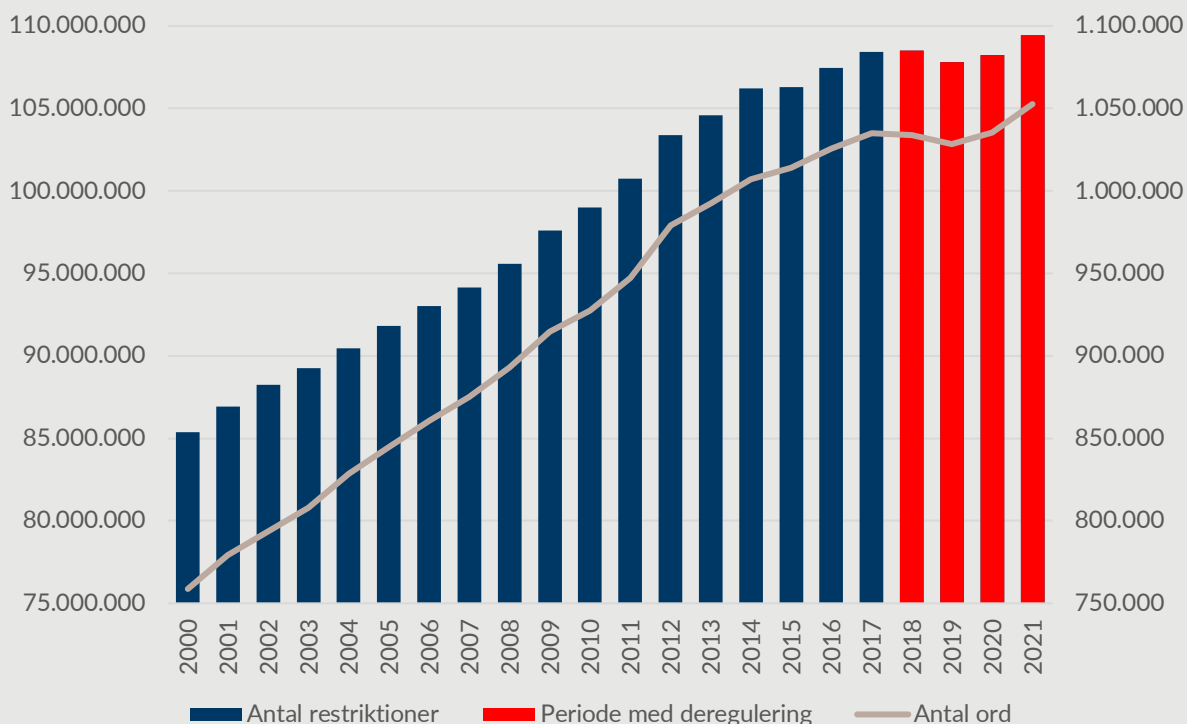
USA's erfaringer med føderalt regel- og byrdeloft

USA indførte i 2017 på føderalt niveau en dereguleringsmodel baseret på en "1 ind, 2 ud"-regel samt et årligt regulatorisk budget – altså hvor mange reguleringsomkostninger, man højst måtte påføre samfundet – for hvert enkelt forvaltningsorgan (ministerier, styrelser, direktorater mv.). Oftest var der tale om et krav om, at organerne skulle finde regulatoriske besparelser hvert år.

Bosch (2021) opgør de samlede regulatoriske besparelser i løbet af de fire år dereguleringsmodellen var i kraft¹² til 155-165 milliarder dollars, svarende til ca. 0,7% af USA BNP. Bosch (2021) beskriver også, at effekten på antallet af regler var mere beskeden, fordi der var mange undtagelser til "1 ind, 2 ud"-reglen. Ikke desto mindre viser data fra McLaughlin m.fl. (2022), at væksten i antallet af ord og restriktioner i USA's føderale lovgivning blev bremsset mens dereguleringsmodellen var i kraft.

Figur 7

Udviklingen i antal ord og antal restriktioner i Code of Federal Regulations i USA

Kilde: McLaughlin m.fl. (2022)

Note: Bemærk, at for at gøre det nemmere at se udviklingen over tid, starter Y-akserne ikke i 0.

¹² Dereguleringsreformen blev indført af Præsident Trump i 2017 gennem Executive Order 13771 og ophævet igen af Præsident Biden i 2021.

Erfaringer med byrdeloft i Danmark¹³

Danmark har allerede erfaringer med at opgøre de administrative byrder for regler i form af AMVAB.¹⁴ I 2005 indførte VK Regeringen II AMVAB-metoden samt satte et mål om at reducere de administrative byrder med op til 25% i 2010¹⁵. Fra 2001 til 2010 blev de administrative byrder reduceret med 24,6%.¹⁶ Herefter satte VK Regeringen I i 2011 et nyt mål om at reducere de administrative byrder med yderligere 10% frem mod 2015¹⁷. Af Erhvervs- og vækstministeren (2015) fremgår det, at faldet i de administrative byrder fra d. 3. oktober 2011 til d. 1. januar 2015 var 1,5% under SRSF-regeringen, som overtog regeringsmagten d. 3. i oktober 2011. Perioden fra 2001 til 2010 illustrerer, at det er muligt at reducere de opgjorte administrative byrder i Danmark betydeligt, når man har et klart mål og en klar deadline. Perioden 2011-2015 viser, at det ikke nødvendigvis er nok at opgøre byrderne, hvis ikke der samtidig er et politisk mål om at gennemføre deregulering. Det kan dog ikke afvises, at det, at man *har* en opgørelse, påvirker de politiske beslutninger selv i fraværet af en egentlig målsætning.

Kombinationen af en "1 ind, 1 ud"- for regler og et krav om, at byrderne/omkostningerne ikke må stige, er fornuftig, fordi det sikrer at nye regler med væsentlige omkostninger ikke kan "finansieres" ved at afskaffe uvæsentlige regler.¹⁸ Det kan dog diskuteres, om AMVAB er det bedste mål i forhold til at vurdere omkostningerne ved ny regulering. En væsentlig fordel ved AMVAB er, at metoden er enkel og gennemskuelig.¹⁹ En væsentlig ulempe ved AMVAB er, at man alene fokuserer på de administrative byrder i virksomhederne og ikke på de samlede administrative byrder i samfundet eller de samfundsøkonomiske omkostninger ved ny regulering.

Når man ikke ser på de samlede administrative byrder, er der risiko for, at byrder blot flyttes fra virksomhederne til fx borgerne. Derfor bør et regelstop kombineres med et mål om at reducere de samlede byrder i samfundet. Ligeledes er der, når man ikke ser på de samlede samfundsøkonomiske omkostninger, risiko for, at man overser regulering, der medfører væsentlige omkostninger. Der er fx ingen administrative byrder forbundet med, at Uber ikke kan operere i Danmark på grund af Taxiloven, selvom der er klare samfundsøkonomiske omkostninger ved reguleringen. Og Incentive (2014) viser, at reguleringen af bilsynet, som gav Statens Bilsyn monopol på at syne biler, øgede de samfundsøkonomiske omkostninger med 133 mio. kr. om året alene for brugerne. Derfor bør et regelstop også indeholde et mål om, at de samfundsøkonomiske omkostninger skal reduceres eller – som minimum – ikke må stige.

Mere lokalt har man i Egedal kommune gjort sig erfaringer med at reducere regelmængden. Kommunaldirektør, Christine Brochdorf, nedsatte i 2020 et likvideringsudvalg for regler. Udvalget

¹³ Også EU arbejder på et opgør mod byrdefuld regulering. I den sidste halvdel af 2021 introducerede EU-kommissionen "One-in-One-out", som går ud på, at kommissionen fremover er forpligtiget til at kompensere for nye byrder ved EU-regulering ved at reducere eksisterende byrder indenfor samme område. Kommissionen testede metoden i 2021 som et pilotprojekt på 10 initiativer. Erfaringerne fra pilotprojektet bliver anvendt fra 2022, hvor "One-in-One-out" bliver fuldt implementeret (European Commission, 2021).

¹⁴ AMVAB står for Aktivitetsbaseret Måling Af Virksomhedernes Administrative byrder, og bliver udregnet ved brug af EØK-metoden, som er baseret på den internationalt anvendte Standard Cost Model. De dækker erhvervslivets direkte byrder og lettelser ved ny regulering i form af administrative konsekvenser samt øvrige efterlevelseskonsekvenser.

¹⁵ Økonomi- og erhvervsministeren (2005).

¹⁶ Se Økonomi- og erhvervsministeren (2011).

¹⁷ Se https://fm.dk/media/16051/Aftaletekst_danmarksomvaekstnation.pdf

¹⁸ Formålet med et regelstop er at forbedre reguleringen. Hvis en ny regel, som medfører væsentlige omkostninger for samfundet, under et regelstop kan finansieres ved at afskaffe reglen om, at man skal have begge fødder på pedalerne, når man cykler, tjener regelstopet ikke formålet.

¹⁹ Metoden gennemgås i Erhvervsstyrelsen (2020).

gennemgik alle regler i kommunen og fandt bl.a. regler for, hvordan man skal bære sit ID-kort og hvornår en ansat måtte få fri til en begravelse. Målet var et erstatte regelstyring med sund fornuft. Kommunen lykkedes med at reducere 62% af de personalemæssige rammer og regler.²⁰ Egedal kommune har vist, at det er muligt at reducere regelmængden, hvis der er politisk vilje til det.

Et effektivt regelstop i Danmark

Der er potentielt væsentlige gevinster ved at indføre et effektivt regelstop i Danmark. Vi anbefaler, at et sådant regelstop indeholder:

1. **"1 ind, 2 ud"-model for regler:** Hver gang man indfører en ny regel, skal man fjerne to eksisterende regler. Dette princip gælder de første tre år, og sikrer at regelmængden falder. Siden erstattes princippet af en "1 ind, 1 ud"-model, som sikrer, at regelmængden ikke stiger.
2. **Færre administrative byrder i hele samfundet:** Baseret på AMVAB-metoden²¹ fastsættes et mål om at de samlede administrative byrder i virksomheder, i det offentlige og hos borgerne skal reduceres. Det kan fx være et mål om at reducere de administrative byrder med 10% de første tre år.
3. **Lavere samfundsøkonomiske omkostninger:** Der bør fastsættes et mål om at de samfundsøkonomiske omkostninger ved regulering skal reduceres gennem fx liberalisering af ejerskabsrestriktioner, planloven mv. Målet kan fx være at reducere omkostningerne med 4 mia. kr. de første tre år.²²
4. **Klare målsætninger og løbende opfølgning:** Målsætningerne skal være tydelige og kortsigtede, så problemerne ikke kan skubbes til fremtidige regeringer. Samtidig skal der følges op løbende, så interesseorganisationer, presse, tænketanke og andre interessenter kan følge op på udviklingen. Det kan fx være, at målene skal nås indenfor tre år, og at man hvert år udgiver en samlet oversigt over udviklingen i målsætningerne.
5. **Klar ansvarsfordeling:** I forbindelse med de årlige budgetforhandlinger fastsættes der samtidig et reguleringsbudget for hvert ministerie, som ministeriet er forpligtet til at overholde. Reguleringsbudgettet kan ændre sig fra år til år afhængigt af regulatoriske behov mv., så reguleringsbudgettet i et givet år kan udvides for nogle ministerier, mens det indsnævres for andre. Præcis som det kendes fra de økonomiske budgetter.

Erfaringerne fra Canada tyder på, at det – særligt hvis der er reel politisk vilje – er muligt at gennemføre en effektiv dereguleringsreform i Danmark. Men for at være effektiv kræver en reform prioritering, systematisk planlægning og eksekvering. Prioriteringen indebærer, at man afskaffer regulering, som er indført af en grund, men hvor grunden – set i forhold til målsætningen for den samlede regelmængde – blot ikke er god nok. Planlægning og eksekvering kræver, at man løbende

²⁰ Kilde: <https://www.zetland.dk/historie/seQAx4xb-moBPanv4-75852>

²¹ AMVAB står for "Aktivitetsbaseret måling af virksomhedernes administrative byrder". Metoden er henvendt til at bestemme de administrative byrder for erhvervslivet. VK Regeringen II meldte i 2005 ud, at den ville reducere de administrative byrder med 25% inden 2010 – et mål, der blev nået, se Økonomi- og erhvervsministeren (2005) og Økonomi- og erhvervsministeren (2011). Vi foreslår at målet ikke kun gælder for erhvervslivet, men også for det offentlige og borgerne.

²² Produktivitetskommissionen (2013) vurderede, at en væsentlig lempelse af planlovens bestemmelser om placering og størrelse af nye butikker, og en mere konkurrencefremmende regulering af netværksservicebrancherne ville øge produktiviteten med 3-4 mia. kr.

opgør mængden af regulering, at ministrene løbende holdes ansvarlige for udviklingen på deres område, og at man har klare målsætninger.

Regeringen – og flere borgerlige partier – ønsker at deregulere og afbureaukratisere det danske samfund. Hvis der ligger et reelt politisk ønske bag ønskerne, er der formentlig et potentiale for store gevinster gennem en effektiv dereguleringsreform.

Siden 1989 er regelmængden i Danmark mere end tredoblet, så der er rum for deregulering på flere områder. Op igennem 00'erne blev det vist, at deregulering er muligt – også i Danmark – da man nedbragte de administrative byrder. Men det kræver politisk vilje.

Bilag: Overblik over Folketingets partiers regelpolitik

Tabel 2

Overblik over Folketingets partiers regelpolitik

Parti	Regelpolitik	Kilde
Socialdemokratiet	" På <i>velfærdsområdet</i> vil regeringen indføre et statsligt regelstop". En regel ind – en regel ud.	https://www.regeringen.dk/nyheder/2022/danmark-kan-mere-iii-bedre-uddannelser-og-mere-velfaerd/
Venstre	Vil indføre et skatte-, afgifts- og byrdestop for at nedbringe danske virksomheders omkostninger. Ambition om byrdelettelser for 3 mia. Kr.	https://www.venstre.dk/politik/venstre-mener/erhvervspolitik
SF	SF's vej til en værdig velfærd: Mere frihed og mindre bureaukratisk styring	https://sf.dk/maerkesager/vaerdigheden-skal-tilbage-i-velfaerden/
Radikale Venstre	Samtlige ministerier skal fjerne 1% af alle deres regler hvert år.	https://www.radikale.dk/media/djfejvti/2030-plan-radikale-venstre_2022.pdf
Konservative	Forenkler skattesystemet, så færre slås med administrative svære regler og byrder.	https://konservative.dk/politik/me/det-skal-vaere-nemmere-at-starte-virksomhed/
Danmarksdemokraterne	Ingen regelpolitik	https://danmarksdemokraterne.dk/parti/program/
Dansk Folkeparti	Der er for mange indrapporteringskrav til det offentlige. Det tager for meget tid og koster virksomheder frustration og ressourcer. Kravene skal sænkes!	https://danskfolkeparti.dk/politik/erhverv/
Nye Borgerlige	Halvering af regelmængden over 15 år. 1-ind-2-ud. Loft over antal nye lovforslag i Folketinget.	https://nyeborgerlige.dk/politik/planen_for_et_borgerligt_danmark/
Liberal Alliance	1-ind-2-ud	https://www.liberalalliance.dk/politik/offentlig-sektor/afbureaukratisering/
Alternativet	Ingen regelpolitik.	https://alternativet.dk/politik/vores-politik
Moderaterne	En tillidsreform, der gentænker strukturerne i den offentlige sektor, så vi kan give tilliden tilbage til medarbejderne og ledelserne og komme bureaukratiet til livs til gavn for danskerne.	https://moderaterne.dk/politik/

Referencer

- Bosch, Dan. 2021. "The Legacy of the Regulatory Budget", februar, 6.
<https://www.americanactionforum.org/print/?url=https://www.americanactionforum.org/in-sight/the-legacy-of-the-regulatory-budget/>.
- British Columbia. 2016. "Achieving a Modern Regulatory Environment. B.C.'s Regulatory Reform Initiative". FIFTH ANNUAL REPORT. https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/3904_regulatory_reform_ar_web_20160620.pdf.
- . 2017. "Achieving a Modern Regulatory Environment. B.C.'s Regulatory Reform Initiative". 6TH ANNUAL REPORT. https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/annual_report_regulatory_reform_2016-17.pdf.
- . 2018. "Regulatory and Service Improvements for British Columbians". https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/ar_2017_18_final.pdf.
- . 2019. "Better Regulations for British Columbians 2018/19 Annual Report".
- . 2020. "Better Regulations for British Columbians 2019/20 Annual Report".
- . 2021. "Better Regulations for British Columbians". https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/better_regulations_2021_annual_report.pdf.
- Coffey, Bentley, og Patrick A. McLaughlin. 2021. "Regulation and Economic Growth: Evidence from British Columbia's Experiment in Regulatory Budgeting". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3868527>.
- Council of Economic Advisers. 2018. "Economic Report of the President - Together with The Annual Report of the Council of Economic Advisers". <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2021/07/2018-ERP.pdf>.
- Erhvervs- og vækstministeren. 2015. "Redegørelse af 25/3 15 om erhvervslivet og reguleringen 2014." https://www.ft.dk/ripdf/samling/20141/redegoerelse/R11/20141_R11.pdf.
- Erhvervsstyrelsen. 2020. "AMVAB-Vejledningen - Aktivitetsbaseret måling af virksomhedernes administrative byrder", 28. https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2020-05/AMVAB-Vejledningen_Erhvervsstyrelsen_Maj2020.pdf.
- European Commission. 2021. "Annual Burden Survey 2021". https://ec.europa.eu/info/system/files/annual-burden-survey_2021_en.pdf.
- Government of British Columbia. 2022. "How We Count Guide". https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/bc_how_we_count_guide.pdf.
- Herby, Jonas. 2021. "Regelmængden stiger stadig: 700.000 ord tilføjet i 2020". <https://cepos.dk/artikler/regelmaengden-stiger-stadig-700000-ord-tilfoejet-i-2020>.
- Incentive. 2014. "Liberaliseringen af bilsynsmarkedet". <https://www.kfst.dk/media/2799/20140604-liberaliseringen-af-bilsynsmarkedet.pdf>.
- Indenrigs- og boligministeriet. 2022. *Folketingets Indenrigs- og Boligudvalg - Svar på spørgsmål 200*. <https://www.ft.dk/samling/20211/almdel/BOU/spm/200/index.htm>.
- Jakobsen, Mads Leth Felsager, og Peter Bjerre Mortensen. 2014. *Regelstaten - Væksten i danske love og bekendtgørelser 1989-2011*.
- Jones, Laura. 2018. "Lessons from the British Columbia Model of Regulatory Reform". <https://www.mercatus.org/publications/regulation/lessons-british-columbia-model-regulatory-reform>.
- Manitoba Government. 2018. "Manitoba Regulatory Accountability Report", 24.
- . 2020. "Manitoba Regulatory Accountability Report 2020", 20.
- . 2021. "Manitoba Regulatory Accountability Report 2021".

- McLaughlin, Patrick, Jonathan Nelson, Thurston Powers, Walter Stover, og Stephen Strosko. 2022. "RegData US 4.0 Annual (Dataset), QuantGov". Mercatus Center at George Mason University, Arlington, VA, 2021. 2022. <https://www.quantgov.org/download-interactively>.
- Produktivitetskommissionen. 2013. "Konkurrence, internationalisering og regulering: Analyserapport 2". København: Produktivitetskommissionen.
- Regeringen. 2022. "Danmark kan mere III". <https://fm.dk/media/26382/danmark-kan-mere-iii.pdf>.
- Treasury Board of Canada Secretariat. 2021a. "Annual Report for the 2020 to 2021 Fiscal Year: Federal Regulatory Management Initiatives". <https://www.canada.ca/en/treasury-board-secretariat/corporate/reports/annual-report-2020-2021-fiscal-year-federal-regulatory-management-initiatives.html>.
- . 2021b. "Red Tape Reduction Act". 20. december 2021. <https://www.canada.ca/en/government/system/laws/developing-improving-federal-regulations/modernizing-regulations/red-tape-reduction-act.html>.
- Økonomi - og erhvervsministeren. 2005. "Redegørelse af 15. juni 2005 om erhvervslivet og reguleringen 2003/04". <https://www.ft.dk/samling/20042/almdel/eru/bilag/166/186653/index.htm>.
- Økonomi- og erhvervsministeren. 2011. "Redegørelse af 1/6 11 om erhvervslivet og reguleringen 2009/2010". https://www.ft.dk/ripdf/samling/20101/redegoerelse/R21/20101_R21.pdf.